

BIJLAGE 1

ALGEMENE STRUCTUUR VAN HET VERHOOR

Het verhoor dient respectvol, niet-suggestief, stapsgewijs en politieel uitgevoerd te worden.

Zelfs al kan in de praktijk meestal geen strak verhoorplan gevolgd worden, kunnen ter ondersteuning enkele grote fasen als basis dienen voor het verhoor.

Vóór de aanvang van het verhoor, krijgt de te horen persoon de gelegenheid om het regielokaal te bezoeken.

In het verhoorlokaal, al tijdens de audiovisuele opname, geeft de verhoorder uitleg over het doel van het gesprek, de rol van de verschillende aanwezigen (vertrouwenspersoon, tolk, enz.) en zijn eigen rol als verhoorder.

De verhoorder probeert via uitnodigingen/open vragen contact te leggen met de te horen persoon door hem uit te nodigen te praten over zijn leefwereld (gezin, vriendjes, school...). Om de te horen persoon te leren kennen gaat de verhoorder hem uitnodigen te praten over een gebeurtenis, om alzo zijn cognitieve niveau in te schatten qua tijd (wanneer), plaats (waar), frequentie (hoe vaak), duur (hoe lang) en afstand (hoe ver).

Vooraleer de verhoorder overstapt naar de volgende fase, het vrije verhaal, legt hij een aantal wettelijke regels uit aan de te horen persoon, evenals afspraken aangaande de communicatie tijdens het verhoor.

De te horen persoon kan meer toelichting bij een uitnodiging/vraag krijgen. Heel jonge minderjarigen vragen in hun omgang met volwassenen immers zelden of nooit bijkomende uitleg indien ze iets niet goed begrijpen.

De te horen persoon moet enkel die vragen beantwoorden waarop hij een antwoord weet en mag anders "ik weet het niet" zeggen. Hierop kan dan eventueel later worden teruggekomen. Minderjarigen hebben het bijvoorbeeld vaak moeilijk om spontaan toe te geven dat ze het antwoord op een vraag niet kennen en voelen zich vaak verplicht om toch te antwoorden, om de volwassene te bevallen.

De te horen persoon weet dingen waarvan de ondervrager niet op de hoogte is omdat hij er niet bij was. Minderjarigen bijvoorbeeld gaan er immers vaak van uit dat volwassenen alles weten en beseffen daardoor niet dat zij informatie bezitten waarover de verhoorder niet beschikt. Dit kan ertoe leiden dat ze tijdens het verhoor heel beknopt antwoorden.

Wanneer de verhoorder tot de eigenlijke feiten wil komen, nodigt hij de verhoorde persoon eerst uit om in zijn eigen woorden en in zijn eigen tempo weer te geven wat hij wil zeggen. Deze fase van vrije reproductie levert het meest betrouwbare verhaal op, want suggestieve of gerichte vragen kunnen het verhaal beïnvloeden. De verhoorder mengt zich in deze fase enkel op een neutrale manier in het verhoor, bijvoorbeeld om de verhoorde persoon te helpen en aan te moedigen verder te gaan bij het vertellen van zijn verhaal.

Na deze fase mag de verhoorder verder ingaan op wat de verhoorde persoon tijdens de fase van vrije reproductie heeft verteld door algemene uitnodigingen te doen, die niet met ja of neen beantwoord kunnen worden. Hierdoor bestaat er minder gevaar suggestief te zijn en kan

het verhaal verfijnd worden met meer details, die zowel betrekking hebben op de feiten zelf, als op de omstandigheden en de relationele context waarin ze plaatsvonden.

Hierna mag de verhoorder door middel van meer specifieke uitnodigingen/vragen dieper ingaan op elementen die hem belangrijk lijken en waarover hij nog te weinig informatie heeft. Helemaal op het einde van het verhoor pas mag de verhoorder gesloten vragen stellen, die moeten aansluiten bij wat de verhoorde reeds heeft gezegd.

Tijdens het verhoor herhaalt/parafraseert de verhoorder af en toe kleine stukjes van de verklaring en vraagt hij expliciet aan de verhoorde persoon om hem indien nodig te verbeteren (Wet Franchimont). De verhoorder geeft de verhoorde persoon hiertoe tijdens deze momenten de gelegenheid door stiltes in te bouwen en aan het einde te vragen of het klopt of niet. Deze stiltes houden het overzichtelijk voor deze persoon, zodat hij minder aan concentratieverlies gaat lijden of niet te snel akkoord gaat met de inhoud ook als bepaalde onderdelen niet zouden kloppen. Een verhoorder kan eenzelfde deel van een verklaring beter niet verschillende keren herhalen, om te vermijden dat de persoon geïrriteerd of verveeld wordt of gaat denken dat een ander antwoord dan het gegeven antwoord van hem verwacht wordt.

Het verhoor gebeurt in een taal die aangepast is aan het cognitief niveau van de verhoorde persoon en niet in de taal van de verhoorder.

In uitzonderlijke gevallen kan het nuttig zijn dat de verhoorder gebruik maakt van hulpmiddelen tijdens het verhoor, op voorwaarde dat hij hiervoor specifiek is opgeleid.